

Poglavlje 33 – Finansijske i budžetske odredbe

Akcioni plan za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava Evropske unije u Crnoj Gori

Godišnji izvještaj za 2020. godinu

Jul 2021

Uvod

Pregovaračko poglavlje 33 – Finansijske i budžetske odredbe obuhvata pravila o sopstvenim sredstvima koja predstavljaju finansijske prihode budžeta Evropske unije. Od prvog dana članstva Crna Gora će uplaćivati potrebne doprinose u zajednički budžet Evropske unije čime će steći mogućnost da koristi određeni iznos rashoda Unije iz Kohezijskog fonda i strukturnih fondova.

Crna Gora je na Međuvladinoj konferenciji u Briselu u decembru 2014. godine otvorila pregovore o pristupanju u poglavlju 33, a do pristupanja u obavezi je da uspostavi koordinacionu strukturu i pravila za sprovođenje kako bi se obezbijedilo ispravno izračunavanje, naplata, predviđanje, isplata i kontrola sopstvenih resursa i izvještavanje EU o sprovođenju pravila o sopstvenim sredstvima.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. jula 2018. godine razmotrila je Informaciju o planu ispunjenja završnog mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 33 – Finansijske i budžetske odredbe i zadužila Ministarstvo finansija da u I kvartalu 2019. godine pripremi i Vladi dostavi revidirani akcioni plan za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava Evropske unije u Crnoj Gori, sa definisanim obavezama institucija nosioca aktivnosti za ispunjavanje mjera.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 4. aprila 2019. godine usvojila je Informaciju o ispunjavanju obaveza definisanih kroz pregovaračko poglavlje 33 – Finansijske i budžetske odredbe, kao i Revidirani Akcioni plan za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava Evropske unije u Crnoj Gori sa definisanim obavezama institucija nosioca aktivnosti za ispunjavanje mjera iz akcionog plana. Vlada je istim zaključkom zadužila Ministarstvo finansija da o realizaciji Akcionog plana godišnje izvještava Vladu Crne Gore.

Akcionim planom predviđene su aktivnosti koje se odnose na: uspostavljanje opštih administrativnih uslova u oblasti sopstvenih sredstava, upravljanje tradicionalnim sopstvenim sredstvima, upravljanje sopstvenim sredstvima po osnovu poreza na dodatu vrijednost i upravljanje sopstvenim sredstvima na osnovu bruto nacionalnog dohotka. Shodno definisanim aktivnostima u cilju ispunjenja mjera, po poglavljima podijeljene su obaveze institucija nosioca aktivnosti.

Obaveze na uspostavljanju informacionog sistema i procedura za vođenje računa, uspostavljanje sistema izvještavanja u vezi tradicionalnih sopstvenih sredstava, uskladjivanje sistema otpisa carinskog duga i usklađivanje sistema administrativne saradnje u području naplate poreza i drugih davanja je u nadležnosti Ministarstva finansija (Ministarstva finansija i socijalnog staranja), odnosno Direktorata za poreski i carinski sistem i Uprave carina (Uprave prihoda i carina).

Aktivnosti izračunavanja prosječne ponderisane stope PDV-a, pozitivnih i negativnih kompenzacija, izrada simulacije izvještaja o osnovici za sopstvena sredstva od PDV-a i

usklađivanje Zakona o porezu na dodatu vrijednost sa pravnom tekovinom Evropske unije je u nadležnosti Direktorata za poreski i carinski sistem, Poreske uprave³ i Uprave za statistiku.

Aktivnosti na usklađivanju BDP i BND su u nadležnost Uprave za statistiku, dok su aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva u tom dijelu sa pravnom tekovinom EU u nadležnosti Ministarstva, odnosno Direktorata za poreski i carinski sistem.

Fokus u realizaciji aktivnosti je tokom 2020. godine bio usmjeren na daljem jačanju kapaciteta u skladu sa preporukama iz Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori u cilju praćenja sprovedenih i planiranja budućih aktivnosti na ovom planu. U izvještaju Evropske komisije je konstatovano da je ostvaren ograničen napredak u jačanju administrativnih kapaciteta za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima, s tim da je tokom 2019. godine usvojen ažurirani Akcioni plan za upravljanje sistemom sopstvenih sredstava, čime je ispunjena jedna od preporuka iz prethodnog izvještaja. Stoga, preporuke upućuju da je naročito potrebno dodatno unaprijediti usklađenost institucionalnog okvira i administrativnih pravila za sistem upravljanja sopstvenim sredstvima, kao i zakonskog okvira za PDV s pravnom tekovinom EU. Takođe, preporuke se odnose na dodatno unaprijeđenje usklađenosti zakonske osnove za povezane oblasti i politike koje utiču na pravilnu primjenu sistema sopstvenih sredstava i obezbjeđenje adekvatnih kapaciteta u Direkciji za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima EU i u svim institucijama uključenim u sistem sopstvenih sredstava.

Shodno definisanim aktivnostima u ispunjenju mjera sa ciljem njihovog blagovremenog i preciznog ispunjenja i rokom ispunjenja mjera, po poglavljima podijeljene su obaveze institucija nosioca aktivnosti.

³ U skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (Sl list Crne Gore broj 41/2021) Uprava prihoda i carina

Tradicionalna sopstvena sredstva

U oblasti tradicionalnih sopstvenih sredstava (TSS) Akcionim planom definisani su ciljevi koji se odnosi na uspostavljanje Informatičnog sistema (IS) i procedura za vođenje računa A (regularni računi) i B (odvojeni računi), pripremu službe za uspostavljanje sistema izvještavanja u vezi sa tradicionalnim sopstvenim sredstvima koja se prikupljaju na osnovu rezultata otkrivenih slučajeva prevara i nepravilnosti, usklađivanje Uredbe o sprovođenju carinskog zakona Crne Gore sa Uredbom EU sa posebnim osvrtom na usklađenost otpisa carinskog duga, kao i usklađivanje carinskog zakona sa pravnom tekovinom EU.

Cilj: Uspostavljanje informatičnog sistema i procedura za vođenje računa A i B

U prethodnom periodu (tokom 2019) realizovane su aktivnosti koje se odnose na:

- Proučavanje propisa i zahtjeva EU koji se odnose na računovodstveni sistem tradicionalnih sopstvenih sredstava
- Analizu pravila računovodstva sistema Tradicionalnih sopstvenih sredstava na osnovu A i B računa, u skladu sa iskustvima stečenim iz radnih posjeta u zemljama članicama EU
- Definisanje i označavanje prihoda koji će se svrstati na posebnim A i B računima, shodno tome da li su potraživanja plaćena, neplaćena, obezbijeđena, neobezbijeđena ili osporavana kroz pripremljeni Prijedlog Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu podnošenja carinske deklaracije i drugih obrazaca koji se upotrebljavaju u carinskom postupku
- Vježbu simulacije vođenja A i B računa

Tokom 2020. godine Akcionim planom predviđene su aktivnosti za donošenje Uputstva za primjenu Tradicionalnih sopstvenih sredstava EU u Crnoj Gori kojim bi bili precizirani izvori, računi, nastanak potraživanja, rokovi za knjiženje, evidentiranje potraživanja, obrasci za izvještavanje za potrebe Uprave i izrada specifikacije funkcionalnih zahtjeva za uvođenje aplikacije vođenja računa A i B, sistem izvještavanja i nadogradnju postojeće aplikacije.

Navedene aktivnosti definisane su kao sastavni dio „Twinning Light“ projekta „Establishing the EU own resources system in Montenegro“, koji je odobren u decembru 2020. godine od strane Upravnog odbora Instrumenta za evropsku integraciju. Putem navedenog projekta predviđena je puna podrška upravljanju sopstvenim sredstvima EU u Crnoj Gori, kako bi se uspostavilo tačno izračunavanje, planiranje, plaćanje, kontrola i izvještavanje EU o sopstvenim sredstvima u skladu sa pravnom tekovinom EU. Realizacija navedenog projekta u skladu sa planiranom dinamikom predviđena je u narednom periodu, u okviru čega će biti realizovane i naprijed navedene aktivnosti.

Cilj: Priprema službe za uspostavljanje sistema izvještavanja u vezi sa tradicionalnim sopstvenim sredstvima koja se prikupljaju na osnovu rezultata otkrivenih slučajeva prevara i nepravilnosti

U prethodnom periodu (tokom 2019) realizovane su aktivnosti koje se odnose na:

- Podnošenje simulacije Izvještaja s opisom otkrivenih slučajeva prevara i nepravilnosti koji uključuju tradicionalna sopstvena sredstva u iznosu većem od 10.000,00€

Tokom 2020. godine aktivnosti se odnose na:

- **Izradu izvještaja o zaplijenjenim robama putem OWNRES sistema (kontinuirano)**
- **Analizu izvještaja s opisom otkrivenih slučajeva prevara i nepravilnosti, te postupno uvođenje obaveze istog načina izvještavanja za cjelokupno carinsko područje Crne Gore**

Sistemska aplikacija za izvještavanje (OWNRES) - izvještavanje o otkrivenim slučajevima nepravilnosti i prevara nije razvijena u okviru IT sistema Uprave, već će se podaci iz postojećih baza unositi u OWNRES web-aplikaciju. Prilikom popunjavanja obrasca za izvještavanje u OWNRES web-aplikaciji koristiće se podaci iz aplikacija Carinskog Informacionog sistema (CIS), Registra upravljanja rizikom (RUR) i Elektronskog registra rizičnih informacija (ERRI). RUR i ERRI su aplikacije razvijene za potrebe prikupljanja i evidencije informacija iz oblasti carinskih kontrola i analize rizika.

Upustvom za korišćenje aplikacija Registra upravljanja rizikom i elektronskog sistema rizičnih informacija propisano je obavezno unošenje podataka o naknadnim kontrolama i zapljenama robe, čime je obezbijeđeno da informacije relevantne za OWNRES izvještavanje budu unesene u centralizovanu elektronsku bazu podataka. RUR u okviru dijela Izvještaja, sadrži izvještaj o izmjenama (uvećanjima) deklaracija koje su unesene u CIS, dok je ERRI elektronski registar rizičnih informacija, u koji se unose podaci o rezultatima carinskih kontrola, prekršaji, krivične prijave, zapljene i naknadne kontrole.

Takođe, tokom 2020. godine razvijena je Aplikacija za inspekcijski nadzor, koja obuhvata sveobuhvatnu analizu poslovnih procesa i rada carinskih kontrola u cilju pružanja detaljnih informacija za uspostavljanje i korišćenje informatičkog rješenja za proces upravljanja carinskim kontrolama. Aplikacija sadrži modul za izradu plana kontrola za inspekcijski nadzor, sa osnovnom svrhom kreiranja godišnjih planova za kontrolu (ili drugih periodičnih planova), kao i izradu spiska/liste privrednih subjekata koji su izabrani za kontrolu na osnovu određenih zadatih kriterijuma korišćenjem matematičko-statističkog metoda i metoda ciljanog odabira. Aktivnosti koje se odnose na:

- Razradu i utvrđivanje postupaka potrebnih za pripremu pravila o godišnjem izvještavanju o rezultatima Komisije shodno članu 17.5 Uredbe Vijeća 1150/2000
- Izradu izvještaja o utvrđenim obavezama u naknadnim kontrolama a za koje ne postoji osiguranje carinskog duga, te ih treba proknjiziti na račun B,

definisane su kao sastavni dio „Twinning Light” projekta “Establishing the EU own resources system in Montenegro” koji je odobren u decembru 2020. godine od strane Upravnog odbora Instrumenta za evropsku integracije, u okviru čega je predviđena puna podrška upravljanju sopstvenim sredstvima EU u Crnoj Gori, kako bi se uspostavilo tačno izračunavanje, planiranje, plaćanje, kontrola i izvještavanje EU o sopstvenim sredstvima u skladu sa pravnom tekovinom EU. Realizacija navedenog projekta u skladu sa planiranom dinamikom predviđena je u narednom periodu, u okviru čega će biti realizovane i navedene aktivnosti.

Cilj: Usklađivanje carinskog zakona sa pravnom tekovinom EU

U dijelu obaveza usklađivanja carinskog zakonodavstva sa pravnom tekovinom i podzakonskim propisima, pripremljen je nacrt novog Carinskog zakona, kao i otpočet rad na novom Pravilniku o obliku, sadržaju i načinu podnošenja carinske deklaracije i drugih obrazaca koji se upotrebljavaju u carinskom postupku, kojim će, između ostalog, biti definisano i označavanje prihoda i potraživanja, koje će precizno definisati svrstavanje prihoda na A i B račune.

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja u saradnji sa Upravom prihoda i carina, uz tehničku pomoć GIZ-a, je pripremio nacrt novog Carinskog zakona, u cilju usklađenosti sa Carinskim zakonom EU. Nakon dobijanja pozitivnog mišljenja od strane Sekretarijata za zakonodavstvo (krajem 2020) i ostalih nadležnih institucija Nacrt carinskog zakona, sa tabelom usklađenosti i pratećom dokumentacijom prosljeđen je na mišljenje Evropskoj komisiji. Novim Zakonom će biti unaprijeđena komunikacija između carinske službe i privrednih subjekata, koja će se obavljati elektronskim putem, što će svakako doprinijeti većoj pravnoj sigurnosti, pojednostavljenju, modernizaciji i racionalizaciji carinskih procedura u skladu sa savremenim potrebama. Za punu primjenu novog Carinskog zakona potrebno je razviti nove i nadograditi postojeće IT sisteme, što zahtjeva izvjesno vrijeme, te će se primjena odredbi koje regulišu upotrebu elektronskih sistema koji ne budu bili operativni, odložiti do njihovog uspostavljanja, što je praksa i u Evropskoj uniji.

Sopstvena sredstva po osnovu poreza na dodatu vrijednost

Cilj: Obračun prosječne ponderisane stope PDV-a i pozitivnih i negativnih naknada i izrada simulacije izvještaja o PDV –u

Od posebnog značaja u cilju adekvatnog obračuna sopstvenih sredstava EU je otpočinjanje realizacije projekta “Reforma poreske administracije” u saradnji sa Svjetskom bankom vrijednosti 18,8 mil.€. Razvojni cilj projekta je da poboljša djelotvornost operativnih funkcija i smanji troškove poreskih obveznika pravnih lica prilikom poštovanja poreskih obaveza. Projekat podržava dugoročnu viziju Crne Gore, a to je poreska administracija sa modernizovanim poslovnim procesima zasnovanim na riziku koji doprinose efikasnoj naplati poreza i doprinosa za socijalno osiguranje iz svih izvora privredne djelatnosti. Porast u izmirivanju poreskih obaveza generisaće veći priliv prihoda iz kojih će se obezbjeđivati osnovne usluge za građane. Poboljšanje kapaciteta poreske administracije takođe će doprinijeti ostvarivanju cilja zemlje za pristupanje EU i ekonomsku integraciju sa državama članicama EU. Realizacijom projekta će se doprinijeti kvalitetnijem obračunu PDV-a, i u krajnjem stvoriti preduslovi za efikasnost u izradi izvještaja o simulaciji obračuna PDV-a, u skladu sa zahtjevima koji se odnose na obračun tradicionalnih sopstvenih sredstava, koje se realizuje u saradnji sa Upravom za statistiku.

U okviru projekta pripremljen je Dokument funkcionalnih zahtjeva (Functional requirement document (FRD)). Sastavni dio FRD dokumenta je i dio koji se odnosi na obračun PDV-a (obračun, povrat, analiza rizika). Implementacijom integrisanog IT sistema biće automatizovani svi poslovni procesi, što će omogućiti efikasniju naplatu svih vrsta poreza, kao i korišćenje savremenih alata za obavljanje poreskih kontrola, što će doprinijeti povećanju prihoda.

Od januara 2021. godine predviđeno je uvođenje sistema elektronske fiskalizacije kojim je planirano praćenje svih izdatih faktura. Uvođenjem e-fiskalizacije, kao sastavnog dijela integrisanog sistema, omogućiće se praćenje u realnom vremenu prometa svih privrednih subjekata (fizičkih i pravnih lica). Na taj način će se doprinijeti smanjenu poreskih prevara i utaja, posebno u oblasti PDV-a.

Jedna od komponenti projekta su i analitički procesi u sklopu koje je i izračunavanje poreskog jaza. Uz pomoć eksternog konsultanta sačinjene su prve procjene, definisana metodologija i kalkulacije poreskog jaza za PDV, porez na dohodak, doprinose i porez na dobit za 2017. i 2018. godinu, a na osnovu raspoloživih podataka.

Prema preliminarnim rezultatima dobijen je iznos poreskog jaza. Prezentovana je metodologija koja je korišćena i upućena na sve izvore podataka pribavljene od nadležnih institucija u Crnoj Gori, ali i pribavljenih putem baze podataka AMECO, koja predstavlja godišnju bazu makroekonomskih podataka Evropske Unije.

Procjena poreskog jaza za 2019. godinu je u postupku izrade. Sam postupak izrade, koji je usporen, usljed epidemije korona virusa, je u toku i preliminarni izvještaj očekuje se tokom 2021. godine.

Takođe, objašnjen je i koncept poreskog jaza i razlika između jaza naplate (compliance gap) i jaza politike (policy gap). Definisana je rad na modelu i kalkulacija samog jaza po svim komponentama BDP-a po potrošnoj metodi. Za kalkulaciju potencijalne naplate navedene dvije kategorije prihoda podaci nisu dostupni, pa su korišćeni podaci i struktura od zemalja regiona i EU, kao i procjena Ministarstva, koja je rađena kroz projekat finansiran iz EU sredstava, što se s obzirom na trenutnu raspoloživost neophodnih podataka, smatra za optimalan način za izračunavanje.

U dijelu poreskog jaza za porez na dobit definisana je metodologija za kalkulaciju, ali u nedostatku potrebnih podataka, sa kojim bi bila izračunata potencijalna naplata, nije evidentan uvid u trenutni jaz kod ove kategorije. Daljim razvojem će biti definisana metodologija i postavljeni model koji će pružiti mogućnost da se izračuna poreski jaz za ovu kategoriju prihoda.

Usklađivanje propisa o porezu na dodatu vrijednost se vrši postepeno. S tim u vezi Skupština Crne Gore je 30. jula 2020. godine donijela *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost* ("Službeni list Crne Gore", broj 80/20), kojim su izvršene između ostalog, određene izmjene kod oporezivanja prometa proizvoda, usluga i uvoza po sniženoj stopi od 7%. Naime, propisano je da se usluge pripremanja i usluživanja hrane, flaširane vode za piće i bezalkoholnih negaziranih pića u restoranima i objektima u kojima se pružaju catering usluge oporezuju po sniženoj stopi od 7%, i navedeno zakonsko rješenje će se primjenjivati od 1. septembra 2021. godine. Pored navedenog, propisano je da se oporezivanje po sniženoj stopi od 7% vrši na usluge pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka, osim alkoholnih pića, gaziranih pića sa dodatkom šećera i kafe, u objektima za pružanje ugostiteljskih usluga, i ovo rješenje će se primjenjivati do 31. avgusta 2021. godine.

Takođe, Zakon propisuje oslobađanje od plaćanja PDV-a pri uvozu, odnosno oporezivanje po stopi od 0% u unutrašnjem prometu, pri isporuci proizvoda, odnosno usluga državnim

organima i organizacijama i organima jedinice lokalne samouprave i drugim javno pravnim tijelima, kada je to predviđeno ugovorom o donaciji, odnosno na isporuku medicinskih sredstava i zaštitne opreme, kao donacija državnim organima i organizacijama i organima jedinice lokalne samouprave i drugim javno pravnim tijelima, namijenjenih suzbijanju posljedica nastalih usljed epidemije zarazne bolesti.

Predmetnim Zakonom je uvedeno novo zakonsko rješenje koje poreskom obvezniku olakšava poslovne transakcije, na način što mu se daje mogućnost da može izdati račun u elektronskom obliku uz saglasnost primaoca računa, pod uslovom i na način propisan zakonskim aktom koji uređuje ovu oblast. Uvedena je i novina da se mjesečna prijava za obračun PDV podnosi isključivo elektronskim putem, što je u skladu sa evropskim poreskim zakonodavstvom, i isto poresko rješenje otpočelo je sa primjenom od novembra 2020. godine.

Sopstvena sredstva po osnovu Bruto nacionalnog dohotka

Cilj: Usklađivanje Bruto domaći proizvod (BDP) – Bruto nacionalni dohodak (BND) podataka

U prethodnom periodu (tokom 2019) realizovane su aktivnosti koje se odnose na:

- **Obračun bruto nacionalnog dohotka (BND) za 2018. godinu**

- **Obračun bruto nacionalnog dohotka (BND) za 2019. godinu**

Uprava za statistiku u septembru 2020. godine objavila je BND Crne Gore za 2019. godinu u skladu sa ESA 2010 metodologijom, što ukazuje da je raspoloživa vremenska serija BND-a za period 2010 – 2019. godine. BND je mjera dohotka koji počiva na podacima bruto domaćeg proizvoda i na podacima platnog bilansa.

Bruto domaći proizvod izračunava se prema metodologiji evropskog sistema nacionalnih i regionalnih računa (ESA 2010). Prelaz sa bruto domaćeg proizvoda na bruto nacionalni dohodak izvršen je na osnovu statistike platnog bilansa, a sastavlja se u skladu sa metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda. Bruto nacionalni dohodak jednak je bruto domaćem proizvodu uvećan za primarni prihod koji rezidencijalne jedinice primaju iz ostatka svijeta i manje primarne isplate prihoda od rezidencijalnih jedinica u ostatku svijeta. Podaci o BND-u dostupni su od 2010. do 2019. godine i objavljeni na sajtu Uprave za statistiku (www.monstat.org).

Uz podršku IPA projekata radi se na definisanju izvora i metoda za obračun BDP prema prihodnom metodu. Nastaviće se sa radom na analizi eksperimentalnih podataka i unaprjeđenje obračuna naknada zaposlenima.

Obračun BDP dijelom obuhvata procjenu neobuhvaćene ekonomije za legalne aktivnosti (podizveštavanje) kao i nelegalne aktivnosti. Kroz kontinuiranu IPA podršku nastaviće se sa radom na unaprjeđenju izvora i metoda za kompilaciju BDP – a.

Napominjemo, nacionalni računi pokrivaju ekonomiju koja nije obuhvaćena i koja se odnosi na sljedeće aktivnosti: (Podizveštavanje prihoda preduzetnika iznad 18.000 € prihoda; Procjene ostalih aktivnosti koje nisu posmatrane, kao što su napojnice, privatni časovi i plaćene usluge članovima domaćinstava; Procjene vezane za nelegalne aktivnosti koje nisu obuhvaćene, kao što su droga i prostitucija).

Metodologija koja se koristi za procjenu nelegalne ekonomije zasniva se na Priručniku Eurostata za IEA (Handbook related to the compilation of statistics on illegal economic activities). Procjene NOE (Non-observed economy) su uključene u BDP i nijesu odvojeno predstavljene.

Uprava za statistiku sprovela je statističko istraživanje kojim su prikupljeni detaljni podaci o strukturi prihoda, rashoda i zaliha uz tehničku podršku IPA 2010 nacionalnog projekta. Rad na obračunu balansiranih tabela ponude i upotrebe nastavlja se kroz podršku koja se finansira kroz IPA projekte. Tabele ponude i upotrebe omogućavaju detaljnu analizu proizvodnje i upotrebe proizvoda i usluga; pruža informacije o izvorima ponude proizvoda u ekonomiji; pruža informacije o izvorima gdje se proizvodi, kao i ostali primarni faktori proizvodnje troše. Osnovni princip koji proizilazi iz dvije tabele jeste da ukupna ponuda proizvoda mora da odgovara ukupnoj upotrebi tih proizvoda.

U okviru projekta IPA 2014 pripremljen je i dostavljen Eurostat - u Opis izvora i metoda podataka koji se koriste za sastavljanje BDP-a i BND-a za referentnu 2015. godinu. U narednom periodu radiće se na ažuriranju BND inventara imajući u vidu kontinuirane aktivnosti na unaprjeđenju izvora i metoda za sveobuhvatnu kompilaciju agregata bruto domaćeg proizvoda i bruto nacionalnog dohotka. Ažuriranje BND Inventara biće podržano kroz IPA projekat.

Administrativni kapaciteti

Kako bi se uspostavila što bolja institucionalna organizacija i snažna međuresorna saradnja između svih institucija i organa uključenih u primjenu sistema sopstvenih

sredstava, saradnja će se kontinuirano sprovoditi kroz aktivnosti radne grupe i ekspertsku podršku iz „Twining light“ projekta.

U decembru mjesecu 2020. godine odobren je „Twining light“ projekat u vrijednosti 225.000,00€. Cilj projekta odnosi se na podršku Crnoj Gori u uspostavljanju efikasne strukture u koordinaciji i uspostavljanju sopstvenim sredstvima EU u skladu sa pravnom tekovinom EU i zahtjevima iz pregovaračkog poglavlja 33. Fokus projekta će biti na daljem usklađivanju institucionalnog okvira i pravnih propisa sa zahtjevima EU, istovremeno osiguravajući administrativne kapacitete za sopstvena sredstva u Crnoj Gori. Preciznije, doprinijeće se uspostavljanju odgovarajućih mehanizama korekcije, preciznih pravila i propisa o sopstvenim sredstvima, prikupljanju i raspoloživosti tradicionalnih sopstvenih resursa, plaćanju resursa, zasnovanih na PDV-u i BND-u, kao i uspostavljanju koordinacione strukture i izvještavanja.

Unaprjeđenje u ovoj oblasti je planirano kroz paralelni razvoj tri komponente.

- Prva komponenta odnosi se na razvoj kapaciteta u svim institucijama nosiocima aktivnosti za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava EU u Crnoj Gori, što se ogleda u jačanju administrativnih kapaciteta za pravilno planiranje, koordinaciju i obračun sopstvenih sredstava, kao i razmjenu iskustava sa državama članicama EU u oblasti sopstvenih sredstava.
- Druga komponenta obuhvata uspostavljanje procedura i jačanje institucionalnog okvira, što se ogleda u uspostavljanju procedura za otvaranje računa, procedura upravljanja, procedura u razvijanju sistema izvještavanja, kao i smjernice i metodologiju za obračun sopstvenih sredstava po vrstama.
- Treća komponenta obuhvata usklađivanje zakonodavstva u oblasti sopstvenih sredstava koje se ogleda u analizi postojećeg zakonodavstva u dijelu prepoznavanja prostora i davanje preporuka za unaprjeđenje zakonodavnog okvira.